

компетентного ставлення до свого здоров'я.

Література

1. Державна національна програма «Освіта» /Україна XXI століття. — К.: Райдуга. — 1994.- 61с.
2. Дубровкіна О.Б. Потреба у здоровому способі життя як ознака компетентної особистості: педрада / О.Б. Дубровкіна, В.В. Рунас // Виховна робота в школі. — 2007. — №12. — С. 2-6.
3. Черкашин Г. Вирішення проблеми збереження здоров'я школярів / Г. Черкашин // Директор школи, ліцею, гімназії. — 2006. — №4. — С.44-46.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ЧЕРВИ» В КУРСІ БІОЛОГІЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Закалюжний В.М, Дзюбенко М.С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Сучасна загальноосвітня школа не лише покликана дати учням глибокі й міцні знання, а й має забезпечувати всебічний розвиток індивідуальності дитини на основі виявлення її задатків і здібностей, здійснювати патріотичне, естетичне, моральне виховання, прищеплювати свідоме ставлення до праці, розвивати необхідні практичні вміння та навички, прагнення до самостійного оволодіння знаннями, інтерес до дослідницької діяльності тощо [3].

Важливою проблемою сьогодні залишається питання урізноманітнення навчального процесу, активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, розширення сфери їх інтересів. Сучасним учням доступні найрізноманітніші джерела інформації, але саме наявність готової інформації сприяє розвитку пасивності. Зникає прагнення пошуку, пізнання, творчості. Для цього процес навчання має бути сконструйований з максимальним наближенням до запитів і можливостей дитини [1].

Підвищення якості знань школярів і стимулювання їхнього інтересу до навчання — важливі задачі удосконалювання процесу навчання, а в зв'язку зі стандартизацією освіти вони набувають особливої актуальності. Їхнє рішення бачиться в даний час у збагаченні змісту, методів і організаційних форм навчання [3].

70–80-ті роки характеризуються участю педагогів-новаторів і регіональних вчительських об'єднань у пошуку шляхів удосконалювання структури уроку. Впроваджувалися нові форми навчання, заохочувались нестандартні уроки, діяли різноманітні майстерні, студії і т.д. Більшість педагогів прагнули до інтеграції різноманітних організаційних форм, де урок був би сполученою ланкою. При цьому вчителі випробують структурні елементи різноманітних організаційних форм навчання, що виражається в таких назвах, як урок-дискусія, урок-студія і т.д. Сучасний урок, зберігаючи властиві йому характерні ознаки, являється не як статична, а як форма навчального процесу, що постійно розвивається [4].

Необхідно бачити удосконалювання процесу навчання в розвитку класно-урочної системи, у використанні сучасного уроку в якості сполученої ланки в інтеграції різноманітних організаційних форм. Звідси буде змінюватися і структура класичного уроку. У надрах класно-урочної системи народжуються нестандартні уроки, що залучають до творчої діяльності, дозволяють гнучко використовувати результати методичних досліджень, врахувати інтереси вчителя й учнів.

Нестандартне заняття — це імпровізоване навчальне заняття, яке має нестандартну (невстановлену) структуру. Ця структура складається з двох

головних компонентів: моделі (опис границь дії, наближеність її до дійсності) та безпосереднього самого процесу проведення [1,4].

Таке заняття складається з 4 фаз. Вони є наступними:

1. Фаза підготовки — на цій фазі здійснюється знайомство з вихідною ситуацією, правила дій, розподіл ролей і ситуацій;
2. Фаза вияснення додаткових питань;
3. Проведення самого нестандартного уроку;
4. Фаза підведення підсумків, тобто фаза рефлексії [2].

Для активізації пізнавальної діяльності учнів при вивченні теми «Черви» в шкільному курсі біології, нами розроблений методичний комплекс, що включає розробки уроку-семінару та уроку-круглого столу. Використання таких нетрадиційних інтерактивних форм вивчення червів сприятиме формуванню активної позиції учнів у обговоренні питань з теми, самостійності та активності у підготовці до уроку, цілісного природничо-наукового світогляду, вмінню формувати та висловлювати власні думки, виховувати культуру спілкування.

Отже, вважаємо, що одним із шляхів активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів під час вивчення теми «Черви» в шкільному курсі біології є використання нетрадиційних уроків, а саме уроку-семінару та уроку-круглого столу.

Література

1. Роман Л.В. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів як засіб підвищення ефективності навчально-виховного процесу / Л.В. Роман. — К.: Наука, 2011. — 162 с.
2. Комиссаров Б.Д. Методологические проблемы школьного биологического образования / Б. Д. Комиссаров. — М.: Просвещение, 1991. — 160 с.
3. Кузнецова В.І. Методика викладання біології. Нестандартні форми проведення занять з біології в 6-10 класах / [Кузнецова В. І., Семененко О. П., Упатова І. П., Чурилова А.І.] — Харків: Скорпіон, 2002. — 152 с.
4. Богданова О.К. Сучасні форми і методи викладання біології в школі / О.К. Богданова. — Харків: Видавнича група «Основа», 2003. — 80 с.

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ

*Карбованець О.І., Куруц Н.В., Демчинська М.І.
Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»*

Відповідно до реалій сьогодення, суспільство висуває соціальний запит щодо виховання творчої, екологічно грамотної особистості, здатної самостійно мислити, приймати нестандартні рішення, пізнавати світ і створювати нове. В зв'язку з цим так важливо підвищити рівень екологічного навчання і виховання на практиці. У загальнотеоретичному плані, накопичено значний матеріал стосовно екологічної освіти і виховання (В.Бровдій, Г.Білявський, В.Вербицький, Б.Всесвятський, Н.Грицай, М.Дробноход, А.Захлебний, І.Зверев, Б.Комісаров, Г.Пустовіт, С.Совгіра, А.Степанюк, І.Суравегіна, Б.Комісаров, Д.Трайтак та ін.). Однак, питання шляхів оптимізації практичного екологічного виховання, яке було б адаптовано до кожної специфічної території, проведено недостатньо.

Ефективне засвоєння екологічних знань і залучення дітей до конкретної природоохоронної діяльності можливе лише за умови виховання у природі (і засобами природи) за практичними екологічними програмами саме через